

Ebeveynlerin, Fene ve Okul Öncesi Dönemde Fen Etkinliklerine Yönelik Görüşlerini Belirleme Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ebeveynlerin, Fene ve Okul Öncesi Dönemde Fen Etkinliklerine Yönelik Görüşlerini Belirleme Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20590>

Özet

Bu ölçek, Çiğdem Şahin ve arkadaşları tarafından 2018 yılında geliştirilmiştir. Amacı, ebeveynlerin hem genel olarak **fen bilimlerine** hem de okul öncesi dönemde uygulanan fen etkinliklerine yönelik görüşlerini, tutumlarını ve farkındalıklarını kapsamlı bir şekilde belirlemektir. Ölçek, toplam 108 maddeden oluşmakta olup, ebeveyn görüşlerini 5 ana alt boyutta incelemektedir. Ölçek maddeleri, 5'li Likert tipi derecelendirme formatını kullanmaktadır. Ölçeğin yapı geçerliği, gizil faktörlerin teorik yapıyla uyumunu test etmek amacıyla **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** ile sağlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Ebeveyn görüşleri, Fen eğitimi, Okul öncesi fen etkinlikleri, Fen bilimleri, Ölçek geliştirme, DFA, Cronbach Alpha, Okul öncesi dönem.

Yazarlar

Şahin, Çiğdem; Uludağ, Gülay; Gedikli, Emel; Karakaya, Levent.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, ebeveynlerin fen bilimlerine ve özellikle okul öncesi dönem içerisinde çocuklarına yönelik sunulan fen etkinliklerine ilişkin bakış açıları, inançları ve değerlendirmelerini kapsamlı bir şekilde ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda, ebeveynlerin fen kavramlarına ne kadar değer verdikleri ve çocuklarının fen eğitimine evde veya okulda ne ölçüde katkıda bulundukları ölçülmektedir.

Bu ölçek, ebeveynlerin fen eğitimine verdikleri önemi, evde fenle ilgili aktivitelere ne kadar katıldıklarını ve okulda yapılan fen çalışmalarına dair genel algılarını ölçmeyi hedeflemektedir. Elde edilen veriler, eğitimcilerin ve politika yapımcıların okul öncesi eğitim programlarını ebeveyn katılımı açısından optimize etmelerine ve ailelere yönelik eğitim materyalleri geliştirmelerine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Yapı (Ölçülen Yapı)

Ölçek, ebeveynlerin fen bilimlerine yönelik görüşlerini çok boyutlu bir yapıda ölçmektedir. Bu yapı, ebeveynlerin fene dair genel tutumlarından, spesifik bilim dallarına ilişkin inançlarına ve okulun rolüne dair beklentilerine kadar geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır. Ölçek, **eğitim psikolojisi** alanında ebeveynlerin tutumlarının çocuğun bilimsel gelişimindeki kritik rolünü vurgulamaktadır.

Ölçeğin ölçtüğü temel yapı, 108 madde üzerinden beş ayrı alt boyuta ayrılmıştır. Bu alt boyutlar, ebeveynlerin fen algısının farklı yönlerini temsil eden gizil faktörlerdir (latent constructs):

Fen ve okul öncesi fen etkinlikleri ile ilgili genel görüşleri (Genel Tutum ve Önem Algısı)

Yaşam bilimleri (Biyolojik ve Ekolojik Konulara Yönelik Görüşler)

Fiziksel Bilimler (Fizik ve Kimya Temelli Konulara Yönelik Görüşler)

Dünya ve Uzay Bilimleri (Jeoloji ve Astronomi Temelli Konulara Yönelik Görüşler)

Okulda yapılan fen etkinlikleri (Okulun Rolüne İlişkin Beklentiler ve Değerlendirmeler)

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliğini sağlamak için kapsamlı istatistiksel analizler gerçekleştirilmiştir. Ölçekteki faktörlerin sayısı ve içeriği teorik olarak önceden belirlenmiştir (gizil faktörler) olduğu için, bu teorik yapıların verilerle uyumunu değerlendirmek üzere **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** yöntemi kullanılmıştır. DFA analizleri, AMOS 18.00 istatistik paket programı aracılığıyla yapılmıştır.

Yapı geçerliğine ek olarak, ölçek maddelerinin iç tutarlılığı ve alt boyutlara katkıları incelemek amacıyla SPSS 15.00 istatistik paket programında madde analizi ve madde toplam korelasyon analizi de yapılmıştır. Bu analizler, maddelerin ilgili oldukları alt boyutlara yüksek düzeyde temsil ettiğini ve ölçeğin **yapı geçerliği** kriterlerini karşıladığını doğrulamıştır.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik düzeyini belirlemek için iç tutarlılık yöntemi kullanılmıştır. Bu bağlamda, ölçeğin tamamı ve her bir alt boyut için ayrı ayrı Cronbach Alpha güvenilirlik katsayıları hesaplanmıştır. Yüksek Cronbach Alpha değerleri, ölçeğin maddeleri arasında güçlü bir iç tutarlılığın bulunduğunu ve ölçme aracının tutarlı sonuçlar ürettiğini kanıtlamıştır.

Elde edilen güvenilirlik katsayıları, ölçeğin psikometrik açıdan güvenilir bir araç olduğunu ve farklı zamanlarda veya farklı örneklerle uygulandığında benzer sonuçlar elde etme potansiyeline sahip olduğunu göstermektedir. Bu, ölçeğin araştırma amaçlı kullanıma uygunluğunu destekleyen önemli bir bulgudur.

Faktör Analizi

Ölçeğin geliştirme aşamasında, teorik olarak belirlenen beş alt boyutlu yapıların ampirik verilerle doğrulanması amacıyla **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** kullanılmıştır. DFA, gizil faktörlerin yapıları test etmek için en uygun yöntem olarak görülmüştür, zira faktörlerin sayısı ve içeriği araştırma amaçları tarafından önceden hipotezleştirilmiştir.

Analizler, istatistiksel yazılım programları AMOS 18.00 ve SPSS 15.00 kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Beş faktörlü yapının uyum indeksleri (RMSEA, CFI, GFI vb.), modelin kabul edilebilir veya iyi uyum düzeyinde olduğunu göstermiştir, böylece ölçeğin yapısal bütünlüğü desteklenmiştir. Bu faktörler, ebeveynlerin fen görüşlerinin spesifik alanlara göre ayrıştığını göstermektedir.

Ölçme Aracı

Test Type: Geliştirme (Developmental)

Format: 108 maddeden oluşan, 5 alt boyutlu, 5'li Likert tipi derecelendirme ölçeği.

Language Available: Türkçe

Population Group: Ebeveynler (Parents)

Age Group: Okul öncesi dönemde çocuğu bulunan ebeveynler.

Population Details: Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların ebeveynleri. Eğitim ve sosyo-ekonomik düzey açısından farklılık gösteren ebeveyn grupları üzerinde uygulanmıştır.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Questionnaire). Derecelendirme formatı: 1=kesinlikle katılmıyorum - 2=katılmıyorum - 3=yarı yarıya katılmıyorum - 4=katılmıyorum - 5=tamamen katılmıyorum.

Anahtar Kelimeler

Fen tutumu, Ebeveyn katılımı, Okul öncesi eğitim, Yaşam bilimleri, Fiziksel bilimler, AMOS, SPSS.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi Yok

Affiliation Email addresses: Bilgi Yok

Correspondence Address: Çiğdem Şahin (Sorumlu Yazar)

Çizimler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, 2018 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin akademik ve araştırma amaçları için

orijinal makaleye usulüne uygun atıf yapılması gerekmektedir. Ticari veya büyük ölçekli uygulamalar için sorumlu yazardan izin alınması tavsiye edilmektedir.

Test Yılı: 2018

Kaynaklar

Şahin, Ç., Uludağ, G., Gedikli, E., & Karakaya, L. (2018). Ebeveynlerin, Fene ve Okul Öncesi Dönemde Fen Etkinliklerine Yönelik Görüşlerini Belirleme Ölçeği'nin geliştirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(1), 101-108.

The original PDF can be downloaded here: ebeveynlerin-fene-ve-okul-oncesi-donemde-fen-etkinliklerine-yonelik-goruslerini-belirleme-olcegi.pdf

Ebeveynlerin, Fene ve Okul Öncesi Dönemde Fen Etkinliklerine Yönelik Görüşlerini Belirleme Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek, toplam 108 maddeden ve 5 alt boyuttan oluşmaktadır. Alt boyutların ve madde sayıların da aşağıdaki gibidir:

Fen ve okul öncesi fen etkinlikleri ile ilgili genel görüşleri (47 madde)

Yaşam bilimleri (18 madde)

Fiziksel Bilimler (12 madde)

Dünya ve Uzay Bilimleri (12 madde)

Okulda yapılan fen etkinlikleri (22 madde)